

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 77.263 van 27 november 1998

A. 56.520/VIII-937
(voorheen III-17.897)

In zake : **de vereniging zonder winstoogmerk "Action et Liberté",**
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Philippe LEVERT, advocaat,
Clementinalaan 3
1190 Brussel,

tegen :

de Belgische Staat,
vertegenwoordigd door de Minister
van Landsverdediging.

DE RAAD VAN STATE, VIIIE KAMER,

Gezien het op 9 februari 1994 ingediende verzoekschrift, waarbij de vereniging zonder winstoogmerk "Action et Liberté" de nietigverklaring vordert :

- in hoofddorde van het koninklijk besluit van 6 december 1993 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 oktober 1964 tot oprichting van een commissie van advies voor het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht en van de medische dienst;
- in bijkomende orde van artikel 2 ervan;

Gelet op arrest nr. 66.869 van 18 juni 1997, waarbij de debatten worden heropend en het door de

auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat ermee belast wordt het onderzoek voort te zetten;

Gezien het aanvullend verslag van de heer HERBIGNAT, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 25 juni 1998, waarbij de neerlegging van het dossier en het aanvullend verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van dit verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 7 oktober 1998, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 13 november 1998;

Gehoord het verslag van Mevr. GEHLEN, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. HERVEC, loco Mr. LEVERT, advocaat, die voor de verzoekende partij verschijnt, en van majoor GERITS, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer HERBIGNAT, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de feiten die dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep uiteengezet zijn in arrest nr. 66.869 van 18 juni 1997;

Overwegende dat de verzoekende partij een eerste middel ontleent aan de schending van artikel 67 van de Grondwet (artikel 108 van de gecoördineerde Grondwet), aan de onbevoegdheid van de steller van de handeling en aan de schending van de artikelen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 19 van de wet van 11 juli 1978 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht en van de medische dienst; dat ze uiteenzet "dat de Koning, door de bestreden handeling te stellen, opnieuw de wil te kennen gegeven heeft om ter uitvoering van artikel 68 van de Grondwet een besluit uit te vaardigen waarbij een commissie van advies voor het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht wordt opgericht"; dat ze uiteenzet dat "de Koning evenwel niet bevoegd was om het koninklijk besluit van 20 oktober 1964 te wijzigen, aangezien de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het militair personeel geregeld worden bij een wet van 11 juli 1987" en dat "Hij binnen een aanvaardbare termijn uitvoering aan die wetgeving behoorde te geven in plaats van de bestreden handeling te stellen"; dat ze in haar memorie van wederantwoord het argument weerlegt dat de verwerende partij ontleent aan de omstandigheid dat op het ogenblik van de bestreden handeling uitsluitend de artikelen 1 en 12 van de voornoemde wet van 11 juli 1978 van kracht waren, zodat de in het middel genoemde artikelen niet geschonden kunnen zijn, waarbij ze hekelt "dat de verwerende partij echt misbruik maakt van de procedure, aangezien ze in plaats van de voornoemde wet van 11 juli 1978 ten uitvoer te leggen, halsstarrig een instelling in stand tracht te houden waarvan het voortbestaan sinds de goedkeuring van de wet van 11 juli 1978 geen zin meer heeft, namelijk de commissie van advies voor het militair personeel (C.A.M.P.)"; dat ze onderstreept dat artikel 1 van de voornoemde wet bij een koninklijk besluit van 5 januari

1982 ten uitvoer is gelegd en "de overige bepalingen van de wet" bijgevolg "impliciet maar stellig in werking zijn getreden"; dat ze ook aanvoert dat de verwijzing, door de verwerende partij, naar de wet van 21 april 1994 tot wijziging van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de krijgsmacht en tot wijziging van de voornoemde wet van 11 juli 1978 niet ter zake dienend is, aangezien die wet van latere datum is dan de bestreden handeling en nog niet in werking is getreden;

Overwegende dat de auditeur-rapporteur er allereerst op wijst dat het koninklijk besluit van 20 oktober 1964, dat bij de bestreden handeling wordt gewijzigd, ongrondwettig is; dat hij opmerkt dat artikel 68 (thans 167) van de Grondwet, volgens hetwelk de Koning het bevel voert over de krijgsmacht, in dit koninklijk besluit als rechtsgrond werd opgegeven, terwijl dit koninklijk besluit tot doel had de militairen vakbondsrechten te verlenen, een aangelegenheid die volgens artikel 118 (thans 182) van de Grondwet aan de wetgever toekomt; dat hij besluit dat "als het basisbesluit ongrondwettig is, de handeling waarbij het gewijzigd wordt en die overigens op dezelfde rechtsgrond steunt, natuurlijk ook ongrondwettig is";

Overwegende dat de verwerende partij op dat punt betwist dat de verzoekende partij er belang bij zou hebben "dat de uitvoerende macht een nieuw uitvoeringsbesluit zou uitvaardigen waarbij een ongrondwettige situatie zou worden bevestigd die per definitie onmogelijk zou kunnen worden toegepast en die het risico zou inhouden opnieuw ongeldig te worden verklaard"; dat ze voorts betwist dat het koninklijk besluit van 20 oktober 1964 ongrondwettig zou zijn en daarbij aanvoert dat de Koning, bij dit besluit, in het kader van zijn opdracht als bevelhebber van de krijgsmacht, zich er vrijwillig toe verbonden heeft "tijdens de

uitwerking van bepaalde wetten en verordeningen het advies van bepaalde vakbonden in te winnen", wat rechten voor de vakbonden en niet voor de militairen in het leven heeft geroepen;

Overwegende dat het grondwettigheidsbezwaar ten aanzien van het koninklijk besluit van 20 oktober 1964 betrekking heeft op de bevoegdheid van de steller van de handeling en bijgevolg een middel van openbare orde is; dat het beroep natuurlijk wel ontvankelijk moet zijn, maar dat de verzoekende partij geen belang hoeft te hebben bij een dergelijk middel; dat de verzoekende partij, die overigens een erkende vakbond is in de zin van de voornoemde wet van 11 juli 1978, er belang bij heeft dat die wet ten uitvoer wordt gelegd zodat zij onder meer de voorrechten kan uitoefenen die deze wet aan de erkende vakbonden verleent; dat de vaststelling dat het koninklijk besluit van 20 oktober 1964 ongrondwettig is, de Koning ertoe zou moeten aanzetten om de tenuitvoerlegging van de wet niet eindeloos uit te stellen;

Overwegende dat het onderscheid dat de verwerende partij tussen de rechten van de vakbonden en die van de militairen maakt, niet relevant is; dat de militairen het recht hebben om lid te worden van een vakbond; dat dit recht deel uitmaakt van hun statuut en dat de uitoefening ervan ongetwijfeld totaal onmogelijk zou zijn zonder de vakbonden, die daarvoor het noodzakelijke draagvlak moeten bieden; dat de aangelegenheid bijgevolg tot de bevoegdheid van de wetgever behoort en niet tot die van de Koning als bevelhebber van de krijgsmacht; dat de ongrondwettigheid van het koninklijk besluit van 20 oktober 1964 tot gevolg heeft dat het besluit waarbij het gewijzigd wordt ook ongrondwettig is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het koninklijk besluit van 6 december 1993 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 oktober 1964 tot oprichting van een commissie van advies voor het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht en van de medische dienst.

Artikel 2.

Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

Artikel 3.

De kosten, bepaald op 4.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op zevenentwintig november 1900 achten-negentig door :

de Hr. GEUS,	kamervoorzitter,
Mevr. DAURMONT,	staatsraad,
Mevr. GEHLEN,	staatsraad,
Mevr. HONDERMARCQ,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Cl. HONDERMARCQ.

J.-Cl. GEUS.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.